

Hvem gjelder loven for og hvilken kommune har ansvar?

Atif Bashir

Siri Agathe Hustad-Jørgensen

Statsforvalteren i Oslo og Viken

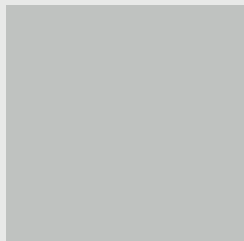

Lovens virkeområde - § 2

Loven gjelder for alle som oppholder seg i riket, med unntak av

- a. personer som ikke har lovlig opphold i riket
- b. personer som har søkt om beskyttelse, og som har eller kan få statlig innkvartering
- c. personer som ikke er norske statsborgere, og som ikke har tilknytning til riket, med mindre annet følger av en folkerettslig avtale

Nordiske borgere har samme rettigheter som norske borgere

Tredjelandsborgere (som ikke er familiemedlem til en EØS-borger) må ha oppholdstillatelse fra UDI

Hvis det er stilt vilkår til oppholdstillatelsen skal det ikke vurderes hvorvidt disse er oppfylt

Personer som ikke har lovlig opphold

«a. personer som ikke har lovlig opphold i riket» (§ 2)

- Gjelder i hovedsak personer som
  - har kommet ulovlig til landet
  - fortsetter å oppholde seg i landet ved utløpt oppholdstillatelse eller ved endelig avslag på søknad om oppholdstillatelse
- Må gjøres en konkret vurdering av om personer med «tålt opphold» omfattes av loven

Vurdering av lovlig opphold for EØS-borgere

Ved tvil om en EØS-borger har lovlig opphold, har vi et selvstendig ansvar for å vurdere lovlig oppholdsrett

- Vurderingen har kun betydning for rettigheter etter boligsosial lov
- Kan ikke kreves en bestemt type dokumentasjon
- Sannsynlighetvurdering

Oppholdsrett for EØS-borgere

- Oppholdsrett inntil 3 måneder
- Oppholdsrett inntil 6 måneder som arbeidssøker

Oppholdsrett i mer enn 3 måneder

- Arbeidstaker
- Selvstendig næringsdrivende
- Tjenesteytere
- Student
- Egne midler

Bevare status som arbeidstaker

- Midlertidig arbeidsufør
- Ufrivillig arbeidsløs og meldt som arbeidssøker

Varig oppholdsrett

Arbeidstaker

- Det må være et faktisk og reelt arbeidsforhold, av ikke marginal karakter
- Det er ingen absolutt nedre grense for omfang/arbeidstid når det gjelder status som arbeidstaker

Foto: Stockbilder

Bevare oppholdsrett som arbeidstaker

Ufrivillig arbeidsløs og meldt som arbeidssøker hos Nav

- Vært i lønnet arbeid i under 1 år
  - Kan bevare status som arbeidstaker i 6 måneder
- Vært i lønnet arbeid sammenhengende 1 år eller mer
  - Ingen tidsbegrensning i status som arbeidstaker

Foto: Stockbilder

Bevare oppholdsrett som arbeidstaker

Midlertidig arbeidsuførhet som følge av sykdom eller skade

- Må ha vært i arbeid først for å kunne bevare status som arbeidstaker
- Konkret vurdering av om arbeidsuførheten er midlertidig
- Ingen tidsbegrensning

Oppholdsrett som student eller på grunnlag av egne midler

Må være omfattet av en sykeforsikring som dekker alle risikoer under oppholdet eller være medlem av folketrygden

Varig oppholdsrett

- Sammenhengende oppholdsrett i 5 år = varig oppholdsrett
  - Kan reise ut av Norge 6 måneder i løpet av en tolv måneders periode eller 12 måneder ved særlig grunn
- Varig opphold = lovlig opphold uten betingelser
- Varig oppholdsrett bortfaller ved 2 år sammenhengende opphold utenfor riket. Må da begynne opptjeningen på nytt.

Familiemedlem av EØS-borger

- Utgangspunkt: samme oppholdsrett som EØS-borgeren
  - Hvis referansepersonen har lovlig opphold, har familiemedlemmet det også
- Formål: verne familielivet og hindre at familier skilles og tvinges til å oppholde seg i ulike land

«b. personer som har søkt om beskyttelse, og som har eller kan få statlig innkvartering» (§ 2)

- Gjelder i hovedsak asylsøkere som har, eller kan få, statlig innkvartering under behandling av asylsøknaden eller under behandling av klage på vedtak om asyl
- Omfatter også personer som er i alternativ mottaksplassering

c. personer som ikke er norske statsborgere, og som ikke har tilknytning til riket, med mindre annet følger av en folkerettslig avtale

Tilknytning til riket

Momenter i helhetsvurderingen

- folkeregistrert i Norge?
- ektefelle og eventuelt barn bosatt i Norge?
- medlem av folketrygden?
- skattemessige forpliktelser i Norge?
- bosituasjon
- oppholdets varighet og formål
- oppholdstid før søknad om bistand fremmes
- fremtidsplaner

Jo lenger en person har oppholdt seg i Norge, jo større er sannsynligheten for at tilknytningen er sterk nok til å omfattes av lovens virkeområde.

Oppsummering

- Hovedregel: loven gjelder for alle som oppholder seg i Norge
- Unntak
  - Personer som ikke har lovlig opphold
  - Personer som har søkt om beskyttelse, og som har eller kan få statlig innkvartering
  - Personer som ikke er norske statsborgere, og som ikke har tilknytning til riket, med mindre annet følger av folkerettslig avtale

Ansvarlig kommune § 3

«Kommunens ansvar for å gi individuelt tilpasset bistand etter [§ 6](#) gjelder alle som oppholder seg i kommunen.

For den som oppholder seg i institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester, skal individuelt tilpasset bistand likevel gis av den kommunen som var oppholdskommune forut for inntaket.

En person som er bosatt i en kommune som mottar integreringstilskudd for vedkommende, har rett til bistand i denne kommunen. Hvis en person som nevnt i første punktum flytter til en annen kommune, har vedkommende rett til bistand der, dersom flyttingen er avtalt mellom de to kommunene.»

Oppholdsprinsippet

- Oppholdskommunen: permanent og midlertidig opphold.
- Svært kort opphold i kommunen f.eks gjennomreise, på besøk eller tilsvarende, gjelder ikke.
- Oppholdskommunens ansvar ved flytting til en annen kommune.

Ansvar ved opphold i institusjon og lignende

- Unntak fra oppholdsprinsippet: oppholdskommunen forut for inntaket i institusjon eller lignende.
- Formål: gi best mulig bistand av den kommunen med mest innsikt.
- Bestemmelsen gir adgang til at kommunene kan avtale noe annet.

Ansvar ved opphold i institusjon og lignende

- Oppholdskommunen forut for inntaket har i utgangspunktet ansvar ved etablering i «institusjonskommunen» eller en annen kommune.
- Oppfordring til samarbeid mellom kommunene.

Ansvar når en kommune mottar integreringstilskudd

- Plikten til å gi bistand gjelder som hovedregel i bosettingskommunen.
- Formål: lage gode tiltak for opplæring og integrering med mål om selvforsørgelse.

Ansvar når en kommune mottar integreringstilskudd

- Ved flytting kan plikten til å gi bistand være hos den nye oppholdskommunen såfremt dette er avtalt mellom kommunene.
- Ikke adgang til å gjøre skjønnsmessige vurderinger.
- Oppfordring til samarbeid.

Oppsummering

Her finner du mer informasjon om §§ 2 og 3

- Forarbeidene til boligsosial lov – Prop. 132 L (2021-2022)
- Rundskriv til lov om sosiale tjenester i Nav (R-35)
- Veileder for Nav-kontoret ved vurdering av lovlig opphold for EØS-borgere
- Utlendingsloven kap. 13 og utlendingsforskriften kap. 19
- UDIs retningslinjer

Har du spørsmål?

Ring oss gjerne på
vakttelefonen vår

22 00 36 36

